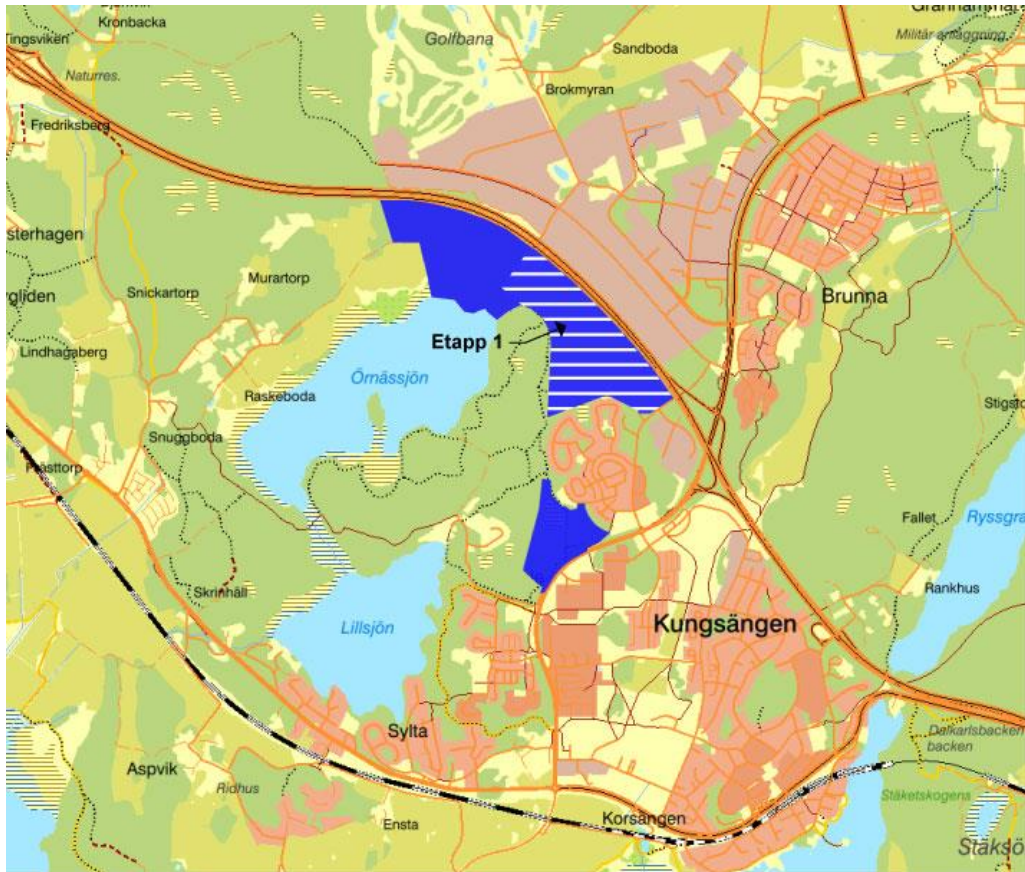

Behovsbedömning

enligt MB i lydelse före 2018-01-01

Detaljplan för Örnäs Etapp 1 i Upplands-Bro kommun,
Stockholms län (KS 16/0208)

Version 2019-09-15

Introduktion

Syftet med reglerna kring miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planarbetet för att främja hållbar utveckling (6 kap. 11-18 §§). För att uppnå detta är det av stor vikt att behovsbedömningen genomförs tidigt i planprocessen. I takt med att nytt underlag framkommer bör bedömningen uppdateras, vilket även innebär att tidigare ställningstagande kring betydande miljöpåverkan kan behöva revideras. Hur behovsbedömning och miljöbedömning bäst genomförs beskrivs i Boverkets (2006) och Naturvårdsverkets (2009) vägledningar för miljöbedömning av planer.

Det finns inget krav på att en behovsbedömning ska genomföras redan vid upprättande av planprogram, eftersom planprogram inte krävs enligt lag (se 5 kap. 10 § PBL och 6 kap. 11 § MB). Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd bör en behovsbedömning genomföras så snart det är möjligt (NFS 2009:1). Rekommendationen är därför att ändå påbörja arbetet med behovsbedömning redan under detta skede i planarbetet (Boverket 2006, s.21). I ett planprogram anges planens utgångspunkter och mål. I detta skede bör behovsbedömningen därför främst användas för att identifiera viktiga miljöaspekter för det vidare detaljplanarbetet.

Lagrum

Detta verktyg för att genomföra behovsbedömning är framtaget enligt de bestämmelser som gällde för miljöbedömning fram till och med den 31 december 2017. Miljöbalkens 6 kapitel ändrades den 1 januari 2018 vilket medförde nya regler för miljöbedömning. Verktyget kan således användas för de detaljplaner som har fått planuppdrag senast den 31 december 2017. Det är i linje med övergångsbestämmelser för den nya lagstiftningen.

Verktyg för behovsbedömning

Verktyget består av sju checklistor. Den första checklistan behandlar särskilda bestämmelser, vilket omfattar om det gäller undantag eller krav på att genomföra miljöbedömning. De efterföljande fem checklistorna utgör kärnan i verktyget och är tematiskt indelade i miljöaspekterna *kulturvärden*, *naturvärden*, *sociala värden*, *materiella värden* och *risker för människors hälsa eller för miljön*. I dessa checklistor ska platsens känslighet och nuvarande förhållanden först beskrivas, för att sedan redogöra för hur planen påverkar dessa förhållanden och hur stor störningen sannolikt kommer att bli.

Det räcker med att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan för en miljöaspekt för att så ska anses vara fallet och miljöbedömning ska inledas (NFS 2009:1). En fullständig genomgång av alla checklistor bör ändå göras för att klargöra på vilka grunder planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En fullständig genomgång är även värdefull om det senare visar sig att den först utpekade aspekten inte längre kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En väl utförd och dokumenterad behovsbedömning är också en bra utgångspunkt för avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen. Behovsbedömningen har även ett värde för arbetet med planbeskrivningen även om det inte krävs en miljöbedömning.

I den sista checklisten, *Sammanvägd bedömning*, sammanställs ställningstagandena från de tidigare ifyllda checklistorna. Syftet är att få en helhetssyn och just kunna göra en sammanvägd bedömning av inringade aspekter. Den senare delen av checklisten hanterar omfattningen av påverkan och behöver inte fyllas i om det redan har fastslagits att planen medför betydande miljöpåverkan (Boverket 2006, s.19). Råder det fortfarande oklarheter om planens påverkan är betydande kan denna del användas som ett stöd för ställningstagandet. Detta ställningstagande ska avslutningsvis motiveras. Sist i dokumentet beskrivs hanteringen av behovsbedömningen i avsnittet som är benämnt *Hantering*.

Betydande miljöpåverkan

Vid bedömning av betydande miljöpåverkan är det skillnaden mellan den miljöpåverkan som genomförandet av detaljplanen medför och den miljöpåverkan som blir följderna av om detaljplanen inte genomförs, som är i fokus (Naturvårdsverket 2009, s.36). Det står inte entydigt definierat i lagstiftningen eller förarbeten hur stor påverkan ska vara för att den ska antas vara betydande (Naturvårdsverket 2009, s.35). Skälet till detta är sannolikt att det är platsens känslighet och storleken på störningen som avgör om påverkan blir betydande eller inte.

Ju större sannolikheten är för att en viss typ av miljöpåverkan ska inträffa, desto större är risken för att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan (Boverket 2006, s.20). Likaså ökar risken om varaktigheten blir lång eller om påverkan förväntas uppkomma ofta. Är området särskilt värdefullt eller känsligt eller om det är svårt att avhjälpa negativ påverkan ökar också risken för betydande påverkan.

Kriterierna för bedömning av miljöpåverkan innehåller framför allt negativa aspekter men även positiva aspekter ska beaktas (Boverket 2006, s.18). Det är dock den negativa påverkan som är utslagsgivande vid ställningstagandet om betydande miljöpåverkan. Osäkerhet om vilken påverkan planens genomförande kan få, bör hanteras som en risk för betydande miljöpåverkan. En positiv påverkan av en aspekt kan inte vägas mot en negativ påverkan av en annan (Boverkets 2006, s.18).

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra byggnation av bostäder med inslag av verksamheter samt erforderligt antal förskolor och skolor. Syftet är också att planera för ett område med en levande bebyggelsemiljö av varierande karaktär med naturnära bostäder och verksamheter på ett sätt som harmonierar med natur och kulturmiljö. Området ligger norr och öster om Örnässjön, söder om E18, i anslutning till Kungsängens tätort och omfattar cirka 36 hektar.

Särskilda bestämmelser			
4 kap. 35 § PBL	Undantag från miljöbedömning: En särskild mkb för detaljplaner med <i>standardförfarande</i> behöver inte upprättas om planen enbart gäller något av nedan nämnda ärenden, och mkb:n i detta ärende är aktuell och tillräcklig.	Undantag	
		Ja	Nej
5 kap. 7 a § PBL	Gäller detaljplanen enbart en verksamhet som tillståndsprövas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § MB (A- eller B-verksamhet), och är mkb:n i detta ärende aktuell och tillräcklig?		x
	Gäller detaljplanen enbart en åtgärd som prövas genom fastställande av en vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, och är mkb:n i detta ärende aktuell och tillräcklig för detaljplanen?		x
Kommentar			
4 § mkb-förordningen	Krav på miljöbedömning: En detaljplan ska antas medföra betydande miljöpåverkan om genomförandet kan antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 §.	Krav	
		Ja	Nej
7 kap. 27 & 28 a §§ MB	Kan genomförandet antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som på ett <i>betydande sätt</i> kan påverka miljön i ett Natura 2000-område som förtecknats enligt fågeldirektivet (2009/147/EG) och därmed kräver tillstånd (Skyddad natur)?		x
	Kan genomförandet antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som på ett <i>betydande sätt</i> kan påverka miljön i ett Natura 2000-område som förtecknats enligt art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och därmed kräver tillstånd (Skyddad natur)?		x
Kommentar			

Kulturvärden	
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till kulturvärden.	
Beskriv förekomsten av kulturvärden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.	
☐ Biologiskt kulturarv (Information) ☒ Karaktärsdrag i landskap och bebyggelse ☒ Värdefulla landskapsavsnitt och bebyggelsemiljöer ☒ Arkitektoniskt värdefulla kulturmiljöer och byggnader ☒ Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar (fornlämningar och fornlämningsområden) ☒ Immateriella företeelser (till exempel ortnamn eller berättelser som är knutna till platsen) ☐ Kulturvärden som uppmärksammas av brukare eller allmänhet	
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> • En del av planområdet (det i planprogrammet kallat område D och E) består av en kulturmiljöhistorisk rik miljö, med bl.a. en herrgård i odlingslandskap med fruktträdgårdar, allé, arbetarbostäder, stall och en gammal syltfabrik. Området kring Örnäs har långt tidsdjup och utgörs av flera bärande berättelser som återspeglar olika tiders kontinuerliga nyttjande av platsen. Troligen har platsen varit bebodd sedan förhistorisk tid då enstaka fornfynd gjorts inom området. Sammantaget berättar Örnäs om en högreståndsmiljö där jordbruk genom olika tider kompletterats med andra verksamheter såsom djurhållning och av livsmedelsindustri. Samtliga epoker utgör synliga årsringar i landskapet. Området är klassad som ett område med särskilt värdefull kulturmiljö enligt den kulturmiljöutredning som utförts, sommaren 2019. • Ett utdrag från Riksantikvarieämbetets fornsök redovisar ett antal kulturhistoriska lämningar. En arkeologisk utredning utfördes också 2018, men inga ytterligare förhistoriska fynd påträffades. De kulturhistoriska lämningarna innefattar två fyndplatser för stenyxor i området med beteckningarna Västra Ryd 94:1 och Västra Ryd 97:1, en förvaringsplats för nämnda yxor, Västra Ryd 170:1 och i det södra området fanns ett gränsröse, Kungsängen 98:1. Föremålen dateras till äldsta bronsålder, ca 2500-1800 f. Kr. Vid inventeringen noterades fyra boplatslägen.
Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade kulturvärdet.	
☐ Statliga byggnadsminnen enligt 3 kap. KML (SFS 2013:558; BeBR; Förteckning; Vägledning) ☐ Kyrkliga kulturminnen enligt 4 kap. KML (BeBR; Vägledning) ☒ Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar (fornlämningar och fornlämningsområden) enligt 2 kap. KML (Fornsök; Vägledning; Lista med lämningstyper) ☐ Nationalpark enligt 7 kap. 2 § MB (SFS 1987:938; Skyddad natur) ☒ Naturreservat/Naturvårdsområde enligt 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Kulturresevat enligt 7 kap. 9 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § JB; Information; Riktlinjer naturvårdsverket; Skyddad natur)	

☐ Landskapsbildskyddsområde (Information; Skyddad natur) ☐ Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB (Skyddad natur) ☐ Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt 4 kap. 2 § MB (Skyddad natur) ☐ Världsarv (Information)	
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> Ett utdrag från Riksantikvarieämbetets fornsök redovisar ett antal kulturhistoriska lämningar. En arkeologisk utredning utfördes också 2018, men inga ytterligare förhistoriska fynd påträffades. De kulturhistoriska lämningarna innefattar två fyndplatser för stenyxor i området med beteckningarna Västra Ryd 94:1 och Västra Ryd 97:1, en förvaringsplats för nämnda yxor, Västra Ryd 170:1 och i det södra området fanns ett gränsröse, Kungsängen 98:1. Föremålen dateras till äldsta bronsålder, ca 2500-1800 f. Kr. Vid inventeringen noterades fyra boplatslägen. Planområdet angränsar till Lillsjön-Örnäsängens naturreservat.
Planens påverkan	
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> I förslaget för detaljplanen föreslås bl.a. ny bebyggelse möjliggöras i det öppna landskapsrummet i närhet till Örnäs herrgård som ingår som en viktig del av upplevelsen av odlingslandskapets kulturmiljö. Det kommer sannolikt påverka landskapsbilden och inverka på upplevelsen av kulturvärdena. Om inte bebyggelsen arrangeras och gestaltas på ett varsamt sätt och i enlighet med riktlinjer från kulturmiljöutredningen riskerar den särskilt känsliga kulturmiljön att förvanskas, vilket är ett brott mot PBL. Örnäsvägen kommer troligen bli mer trafikerad, vilket kan påverka upplevelsen av området som en agrar miljö. Med mer bebyggelse nära inpå naturreservatet riskerar slitaget på naturreservatet öka
Bedömning av påverkan	
Kan planen antas medföra påverkan på kulturvärden?	
	Ja
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på kulturvärden?	
	Ja
Kommentar	<ul style="list-style-type: none"> Hur och i vilken omfattning påverkan blir på upplevelsen av ovan nämnda kulturvärden beror på hur byggnaderna, vägarna, markbearbetningen och vegetationen utformas och placeras. En anpassning efter befintlig struktur gällande placering, typologi, skala, växtlighet, färg- och materialval måste göras. Det ska ske enligt den framtagna kulturmiljöutredningens förslagna riktlinjer. Riktlinjerna säger bl.a. att de planerade bostäderna ska anpassas efter landskapet genom att ta stöd i det befintliga skogsbrynet i söder, viktiga siktlinjer och kopplingar

	<p>skall bevaras eller stärkas, Örnäsvägen ska ha kvar sin smala bredd m.m.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trafiken på Örnäsvägen förutses öka, men kommer fortsättningsvis troligtvis vara begränsad, då flertalet av de planerade bostäderna enklare nås via Pettersbergsvägen. En trafik- och bullerutredning kommer inom kort att göras, vilket kommer ge en klarare bild av påverkan.
<p>Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: Bilaga 2: 1 d och 2 c samt 3 a-b, d-e Bilaga 4: 2 a, c, e-g</p> <p>Miljöaspekter i 6 kap. 12 § p 6 MB som berörs: Bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv, landskap</p>	
<p>Naturvärden</p>	
<p>I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till naturvärden.</p>	
<p>Beskriv förekomsten av naturvärden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.</p> <p>Värdefulla naturtyper eller spridningssamband mellan dessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Naturtyper enligt habitatdirektivet (Lista över naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1; Arter & naturtyper i habitatdirektivet; Skyddad natur) ☒ Områden enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering eller objekt med högt naturvärde (Skogens pärlor; Skyddad natur) ☐ Områden enligt Naturvårdsverkets myrskyddsplan eller nationalparksplan (Skyddad natur) ☐ Områden enligt ängs- och betesmarksinventeringen (Skyddad natur) ☐ Värdefulla vatten i enlighet med Levande sjöar och vattendrag (Information: Skyddad natur) ☒ Viktiga spridningssamband mellan de naturtyper som förekommer ☒ Områden med höga naturvärden klass 1 och 2 enligt SIS-standarden (ej tidigare dokumenterade) <p>Värdefulla arter eller spridningssamband för dessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Värdefulla fågelarter (I Sverige regelbundet förekommande fågelarter [från bilaga 1 i Fågeldirektivet] för vilka Särskilda skyddsområden skall avsättas) ☐ Värdefulla växt-, djur-, eller svamparter (Lista över arter i habitatdirektivets bilaga 2 som förekommer i Sverige; Arter & naturtyper i habitatdirektivet – Bevarandestatus i Sverige) ☒ Fridlysta växt-, djur-, eller svamparter (4-9 §§ Artskyddsförordningen) ☐ Fortplantningsområden eller viloplats för fridlysta djur (4 § Artskyddsförordningen) Nyckelbegrepp samt fortplantnings- vilo- och övervintringsområden) ☒ Rödlistade växt-, djur-, eller svamparter (ArtDatabanken) ☒ Viktiga spridningssamband för de arter som förekommer 	
<p>Beskrivning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hela programområdet ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde för Görväln som utgör vattentäkt för ca 400.000 personer.

	<ul style="list-style-type: none"> • Inom planområdet finns fler områden med höga naturvärden, preliminärt klass 2 enligt SIS-standard. Dessa utgörs dels av ett område med sumpskog och dels av ett område med äldre barrskog. • Örnässjön som är den första recipienten för planområdets dagvatten bedöms, trots övergödningssproblem, ha höga naturvärden med artrika växt- och djursamhällen med flera skyddsvärda arter. • Området väster om hästanläggningen (område E) inkluderar delar som i Skogssyrelsens nyckelbiotops-inventering benämns ädellövskog och hällmarksskog, barrskog och betad skog och som klassificeras som naturvärdesobjekt. Sju rödlistade insekter och tre rödlistade svamparter har hittats i området liksom ett antal signalarter. • Planområdet ingår som värdekärna för spridningssamband enligt RUFSS, (Görvälnkilen). • Idag är slitaget på skogsområdena relativt liten då de inte omges av bebyggelse i dess direkta närhet. Dock ligger områdena inom tätortsavgränsningen och skogen utgör rekreationsområden för upplandsbroborna.
<p>Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade naturvärdet.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Nationalpark enligt 7 kap. 2 § MB (SFS 1987:938; Skyddad natur) ☒ Naturreservat/Naturvårdsområde enligt 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Kulturresevat enligt 7 kap. 9 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Naturminne enligt 7 kap. 10 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Natura 2000 enligt 7 kap. 27 § MB (Förteckning över områden; Skyddad natur) ☐ Biotopskyddsområde enligt 7 kap. 11 § MB; övrigt och skogligt biotopskydd i Skyddad natur) ☐ Generellt biotopskydd enligt 7 kap. 11 § MB, förteckning i SFS 1998:1252 bilaga 1) ☐ Djur- och växtskyddsområde enligt 7 kap. 12 § MB (Skyddad natur) ☐ Strandskyddsområde enligt 7 kap. 13-18 §§ MB ☐ Naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § JB; Information; Riktlinjer naturvårdsverket; Skyddad natur) ☐ Stora opåverkade områden enligt 3 kap 2 § MB (ska redovisas i översiktsplan) ☒ Ekologiskt känsliga områden, ESKO, enligt 3 kap 3 § MB (Information; ska redovisas i översiktsplan) ☐ Landskapsbildskyddsområde (Information; Skyddad natur) ☐ Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB (Skyddad natur) ☐ Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt 4 kap. 2 § MB (Skyddad natur) ☐ Världsarv (Information) ☐ Biosfärsområden (Information; Skyddad natur) ☐ Våtmarksområden enligt ramsarkonventionen (Information; RAMSAR-områden i Skyddad natur) ☐ Skyddade marina områden enligt OSPAR (Information; Skyddad natur) ☐ Skyddade marina områden enligt HELCOM (Information; BSPA-områden i Skyddad natur) 	
<p>Beskrivning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Örnässjön som är recipient för planområdets dagvatten är tillsammans med Lillsjön kategoriserade som ekologiskt särskilt känsliga sjöar och vattendrag.

	<ul style="list-style-type: none"> • Det angränsande Lillsjöns-Örnässjöns naturreservat innehåller stora biologiska värden. 		
Planens påverkan			
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> • En påverkan kommer ske eftersom exploateringen i stora delar tar orörd skogsmark i anspråk som idag nyttjas av växt- och djurliv. • De områden som innehåller höga naturvärden kommer inte att exploateras, dock finns risk att slitaget på dem ökar när bebyggelse kryper närmare. • Även slitaget på det intilliggande naturreservatet riskerar öka med mer bebyggelse tätt inpå. • Dagvattnet omhändertas och fördröjs lokalt inom planområdet. Om det inte görs på ett fungerande sätt kan exploateringen komma att påverka recipienten Örnässjön, som bedöms ha höga naturvärden. Samma sak gäller för vattenförekomsten Mälaren-Görveln som är planens slutrecipient. • Stora delar av planområdet utgörs av fuktig mark. En framtida hårdgörning kan påverka vattnets naturliga flöden. • Byggtiden med ljus och buller kan komma att påverka djurlivet både i naturreservatet intill och inom planområdet. 		
Bedömning av påverkan			
Kan planen antas medföra påverkan på naturvärden?		Ja	
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på naturvärden?		Ja	
Kommentar	<ul style="list-style-type: none"> • Trots att planområdet, generellt sett har relativt låga naturvärden är arealen oexploaterad natur som i anspråkstas stor. Därmed drar vi slutsatsen att planen kommer medföra betydande påverkan på naturvärden. 		
Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: Bilaga 2: 1 d och 2 c samt 3 a-b, d-e Bilaga 4: 2 a, c, e-g Miljöaspekter i 6 kap. 12 § p 6 MB som berörs: Biologisk mångfald, djurliv, växtliv, mark, vatten, landskap			

Sociala värden

I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till sociala värden.

Beskriv förekomsten av sociala värden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.

☒ Parker och andra grönområden inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse (tätorts- eller bostadsnära natur) (2 kap. 7 § PBL) ☒ Lämpliga platser för lek, motion och annan utevistelse (2 kap. 7 § PBL), t.ex. badplatser, skidbackar, lekplatser, ridstigar, cykelleder, skidspår, motionsspår, vandringsleder, jakt och fiske, orientering, skogsmulle, scouting och klättring. ☒ Tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och annan utevistelse (8 kap. 9 § PBL) ☐ Tysta områden ☒ Turistdestinationer ☐ Mötesplatser ☒ Sociala värden som uppmärksammats av brukare eller allmänhet	
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> • De sociala värdena är till stor del knutna till rekreation i naturen då en stor del av planområdet utgörs av tätortsnära skog. Där möjliggörs olika aktiviteter så som orientering, skogsmulle, scouting m.m. • Det finns sociala värden knutna till kulturmiljön kring Örnäs herrgård och den gamla syltfabriken som angränsar till planområdet. • Den öppna ytan i planområdets västra del i närhet till Örnäs herrgård (det i planprogrammet kallat område D) används idag som betesmark för hästar. Hästarna tillhör Örnäs ridstall, som bl.a bedriver ridsskola och är en mötesplats för rid- och hästintresserade.
<p>Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade sociala värdet.</p> ☐ Nationalpark enligt 7 kap. 2 § MB (SFS 1987:938; Skyddad natur) ☒ Naturreservat/Naturvårdsområde enligt 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Kulturresevat enligt 7 kap. 9 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Strandskyddsområde enligt 7 kap. 13-18 §§ MB ☐ Naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § JB; Information; Riktlinjer naturvårdsverket; Skyddad natur) ☐ Stora opåverkade områden enligt 3 kap 2 § MB (ska redovisas i översiktsplan) ☐ Landskapsbildskyddsområde (Information; Skyddad natur) ☐ Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB (Skyddad natur) ☐ Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt 4 kap. 2 § MB (Skyddad natur) ☐ Världsarv (Information) ☐ Biosfärsområden (Information; Skyddad natur)	
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> • Det angränsande Lillsjöns-Örnässjöns naturreservat innehåller sociala värden med sina motionspår och naturvärden som lockar till vistelse.
Planens påverkan	
Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna sociala värdena.	
Beskrivning	Den sammanvägda bedömningen av planens påverkan på sociala värden är att planen både skulle ha en positiv och negativ inverkan. Nedan följer

	<p>motiveringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planens genomförande kan utgöra risk för att rekreativa värden i skogen går förlorade, men i och med att naturreservatet ligger intill planområdet är rekreativa värden i närheten säkrade. • I planen föreslås ett par förskolor i direkt anslutning till skogen, vilket kan bidra till sociala värden. Ett av kommunens mål är att underlätta för förskolor och skolor att nyttja naturreservat och natur i sin verksamhet. • I och med att området tillför ny bostadsbebyggelse finns goda möjligheter för att befintliga kulturhistoriska värden och naturvärden lyfts fram och tillgängliggörs för allmänheten. • Verksamhetsområdet möjliggör restauranger och service som förväntas tillföra värden till både de boende i angränsande områden som för de arbetande i Brunna industriområde. • Idag utgör en stor del av planområdet en kross som drivs av ABT-bolagen som har ett tillfälligt kontrakt. Där drivs också ett café för anställda på ABT-bolagen. Arbetsplatsen kommer behöva flytta på sig. • De planerade bostäderna kommer öka grannskapet och möjlighet till att knyta sociala kontakter för såväl de boende inom Örnäs planområde som de bodende i Norrboda.
Bedömning av påverkan	
Kan planen antas medföra påverkan på sociala värden?	Ja
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på sociala värden?	Nej
Kommentar	Planen antas medföra mer positiva sociala värden än negativa
<p>Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: Bilaga 2: 1 d och 2 a, c samt 3 a-b, d-e Bilaga 4: 2 a, c, e-g</p> <p>Miljöaspekter i 6 kap. 12 § p 6 MB som berörs: Befolkning, landskap</p>	

Materiella värden	
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till materiella värden.	
Beskriv förekomsten av materiella värden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.	
<p>Naturresurser med högre förnyelseförmåga:</p> ☒ Skog (skogsbruk) ☐ Fiske (vilt och odling) ☐ Mark till rennäring ☒ Ängs- och betesmark (jordbruk) ☒ Vilda växter och djur (t.ex. bär och fisk) ☐ Energiresurser (t.ex. vattendrag, vind, sol) ☐ Färskvatten (ytvattenförekomster)	
<p>Naturresurser med ingen/låg förnyelseförmåga:</p> ☐ Åkermark (även plöjbar betesmark, jordbruk) ☐ Mineraler, bergarter, jordarter ☐ Energiresurser (t.ex. torv, kol) ☐ Färskvatten (grundvattenförekomster) ☐ Övriga geologiska resurser (t.ex. landformer, och fossil)	
<p>Övriga materiella värden:</p> ☐ Rekreation, idrott, friluftsliv och turism (större anläggningar) ☒ Energiförsörjning (t.ex. anläggningar för energiproduktion, elnät [stamnät, regionnät, lokalt elnät, transformator- och kopplingsstationer, utlandskopplingar], ledningsnät för fjärrvärme och fjärrkyla, gasledningsnät, drivmedelstationer för båt och bil) ☐ Hälso- och sjukvård (t.ex. sjukvård, apotek, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre) ☐ Information och kommunikation (t.ex. telefoni, internet, radiokommunikation) ☐ Vatten och avlopp (t.ex. reningsverk och ledningsnät för vatten- och avloppsvatten, reservoar, brandpost, tryckstegrings- och pumpstationer, tömningsstationer för båt) ☐ Renhållning (t.ex. deponier, återvinningscentraler och återvinningsstationer) ☐ Skydd och säkerhet (t.ex. domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakning, polis, räddningstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll) ☐ Transporter (t.ex. bil-, järn-, gång- och cykelväg, flygplats, hållplatser och stationer, färjelägen, hamn, bro, omlastningspunkter, parkering för bil och cykel)	
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> • Exploateringen tar i stora delar orörd skogsmark i anspråk som kan nyttjas för skogsbruk och av vilda växter- och djur. • En del av planområdet utgörs av gammal åkermark och används idag som betesmark för hästar. • Det finns idag en problematik med elförsörjningen i Stockholmsregionen som bör beaktas i planeringen.
Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade materiella värdet.	
☐ Miljöskyddsområde (7 kap. 19-20 §§ MB; Okänt om miljöskyddsområden förekommer) ☒ Vattenskyddsområde (7 kap. 21- 22 §§ MB; SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☒ Jord- och skogsbruk (3 kap 4 § MB) ☐ Riksintresse för rennäring, yrkesfiske eller odling av akvatiska djur och växter (3 kap 5 § MB)	

☐ Riksintresse för fyndigheter av ämnen eller material (3 kap 7 § MB) ☐ Riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering (3 kap 8 § MB) ☐ Riksintresse för totalförsvaret (3 kap 8 § MB)			
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> Hela programområdet ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde för Görväln som utgör vattentäkt för ca 400.000 personer. Exploateringen tar i stora delar orörd skogsmark i anspråk som kan nyttjas för skogsbruk och av vilda växter- och djur. En del av planområdet utgörs av gammal åkermark och används idag som betesmark för hästar. 		
Planens påverkan			
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> En påverkan kommer ske eftersom exploateringen i stora delar tar orörd skogsmark och betesmark i anspråk som idag nyttjas av växt- och djurliv. 		
Bedömning av påverkan			
Kan planen antas medföra påverkan på materiella värden?		Ja	
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på materiella värden?			Nej
Kommentar	<ul style="list-style-type: none"> En stor del oexploaterad skog och betesmark ianspråkstas. Därmed drar vi slutsatsen att planen kommer medföra betydande påverkan på materiella värden. 		
Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: Bilaga 2: 1 c-d och 2 a-c samt 3 a-b, d-e Bilaga 4: 2 a, c, e, g Miljöaspekter i 6 kap. 12 § p 6 MB som berörs: Bebyggelse, mark, vatten, materiella tillgångar			

Risker för människors hälsa eller för miljön	
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till risker för människors hälsa eller för miljön.	
Beskriv risker för människors hälsa eller för miljön i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.	
☒ Extrema naturhändelser (t.ex. stormar, höga vattenstånd, översvämning, ras och skred, torka, värmebölja, lavin, erosion, jordbävning, epidemier, extrem kyla) ☒ Olyckor (t.ex. farliga anläggningar, farligt gods, brand, trafikolycka inkl. tåg- och flygolycka) ☒ Verksamheter eller störningar som medför risk för omgivningen (t.ex. buller, vibrationer, ljus, lukt, damm, sot, luftföroreningar inklusive allergiframkallande ämnen, utsläpp till vatten, markföroreningar) ☒ Inomhusmiljö (t.ex. ljus, buller, fukt, temperatur, radon, strålning, elektromagnetiska fält) ☐ Vattenbrist, tele- eller elavbrott, fjärrvärmeförfall, IT-förfall, transportstörning, drivmedelsbrist ☐ Klimatfaktorer (t.ex. lokalklimat, skuggning)	
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> • Inom planområdet finns ett lågpunktsområde där det föreligger risk för översvämning vid skyfall enligt länsstyrelsens lågpunktskartering. • En del av planområdet ligger nära ett ridstall och betesmark för hästar finns också i nära anslutning vilket kan utgöra risk för allergener. • Planområdet gränsar i norr mot E18 som utgör primärled för farligt gods. • Delar av området är idag bullerstört då trafiken på E18 utgör en bullerkälla.
Redogör för de miljö kvalitetsnormer som inte följs eller riskerar att inte följas i de områden som kan antas påverkas av planen.	
☐ Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft (SFS 2010:477; Information; Beslutade eller föreslagna åtgärdsprogram; Överskridanden av miljö kvalitetsnormerna 2014) ☐ Miljö kvalitetsnorm för buller (SFS 2004:675; Åtgärdsprogram för omgivningsbuller; <i>Trafikverkets åtgärdsprogram enligt förordning om omgivningsbuller</i>) ☐ Miljö kvalitetsnorm för kvantitativ status för grundvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassn.) ☐ Miljö kvalitetsnorm för kemisk status för grundvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassning) ☒ Miljö kvalitetsnorm för ekologisk status för ytvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassning) ☐ Miljö kvalitetsnorm för kemisk status för ytvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassning) ☐ Miljö kvalitetsnormer för havsmiljö (SFS 2010:1341; HVMFS 2012:18; HVMFS 2012:18; statusklassning kommer att finnas i åtgärdsprogram för havsmiljön som fastställs 2016.)	
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> • Slutrecipienten för planområdets dagvatten är Mälaren-Görveln som är en vattenförekomst och omfattas av särskilda miljö kvalitetsnormer. Även Örnässjön som är första recipienten för planområdets dagvatten kommer att bli en vattenförekomst och då beröras av särskilda miljö kvalitetsnormer för

	ytvatten. Mälaren-Görvelns Ekologiska status är måttlig och den kemiska statusen uppnår ej god. Örnässjöns ekologiska status klassades enligt Upplands-Bros mätning 2018 till ej tillfredsställande.	
Planens påverkan		
Beskrivning	<ul style="list-style-type: none"> • Markavvattning kommer förmodligen behöva göras på vissa områden. En framtida omledning av vattnet kan påverka vattnets naturliga flöden. • Planeringen kommer behöva utreda och ta hänsyn till lågpunktsområden och bebyggelsen planeras på ett sätt så att inte instängda områden uppstår och bebyggelsen riskerar att skadas. • Planarbetet kommer behöva utreda närmare riskerna för allergener så att bebyggelsen placeras på lämpliga platser och på lämpligt avstånd för att minimera dessa. • Om inte riskavstånd hålls och bullerdämpande åtgärder vidtas på rätt sätt riskerar exploateringen påverka människors hälsa negativt. Det gäller framför allt de boende närmast E18. En riskutredning och en bullerutredning kommer ge riktlinjer för vilka bulleravskärmande åtgärder som behöver vidtas och vilket nödvändigt avstånd som behöver hållas mellan bebyggelse och E18 . • Dagvattnet omhändertas och fördröjs lokalt inom planområdet. Om det inte görs på ett fungerande sätt kan exploateringen komma att påverka recipienten Örnässjön och slutrecipienten Mälaren-Görveln och deras ekologiska och kemiska status negativt. En dagvattenutredning ska snart sättas igång och den kommer bli vägledande för vilka åtgärder som behöver vidtas för att det inte ska ske. 	
Bedömning av påverkan		
Kan planen antas medföra risker för människors hälsa eller för miljön?		Ja
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> risker för människors hälsa eller för miljön?		Nej
Kommentar	<ul style="list-style-type: none"> • Eftersom erforderliga åtgärder för hantering av översvämning, buller, risk, allergener och fördröjning/rening av dagvatten planeras att vidtas antas inte planens påverkan riskera att medföra betydande risker för människors hälsa eller för miljön. 	
Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: Bilaga 2: 1 d-f och 2 a, c samt 3 a-b, d-e Bilaga 4: 2 a, c-g Miljöaspekter i 6 kap. 12 § p 6 MB som berörs: Människors hälsa, mark, vatten, luft, klimatfaktorer		

Sammanvägd bedömning		
Särskilda bestämmelser		
Gäller undantag från att genomföra miljöbedömning?		Nej
Gäller krav på att genomföra miljöbedömning?		Nej
Betydande miljöpåverkan		
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på kulturvärden?	Ja	
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på naturvärden?	Ja	
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på sociala värden?		Nej
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på materiella värden?		Nej
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> risker för människors hälsa eller för miljön?		Nej
Bedömning	Sammantaget är bedömningen att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.	
Påverkans totaleffekt		
Kan planen antas medföra påverkan på kulturvärden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på naturvärden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på sociala värden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på materiella värden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på risker för människors hälsa eller för miljön?	Ja	
Bedömning	Sammantaget är bedömningen att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.	
Är det fortfarande oklart om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan bör omfattningen av planens påverkan fastställas som stöd för det slutliga ställningstagandet.		
Kan möjliga effekter till följd av planen föranleda att allmänhetens behov av information är betydande?		
Beskrivning		
Planens karaktäristiska egenskaper måste beaktas, särskilt planens omfattning.		
Beskrivning	Planens omfattning är relativt stor, c:a 35 hektar.	
Planens karaktäristiska egenskaper ska beaktas, särskilt planens förening med andra planer?		

Beskrivning	
I vilken utsträckning har planen betydelse för andra planers miljöpåverkan?	
Beskrivning	Enligt ÖP ligger planområdet delvis utanför tätortsavgränsningen. Den del som ligger utanför tätortsavgränsningen är en agrar miljö och räknas som landsbygd. På landsbygden ska endast sparsamma tillägg göras enligt ÖP. Planområdet är av kommunalt intresse enligt grönplanens klassning av värdefull natur. En liten del av planen är även inom skyddszone för landskapets biologiska innehåll.
I vilken utsträckning har planen betydelse för genomförande av gemenskapens miljölagstiftning?	
Beskrivning	Planen avses utföras på ett sätt som inte försämrar värdena för MKN.
Motiverat ställningstagande	
Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: Bilaga 2: 2 a-b samt 3 c Bilaga 4: 1 a-b, e samt 2 b	

Hantering

Behovsbedömningen har genomförts av kommunens sakkunniga tjänstemän utifrån tillgängligt kunskapsunderlag. Följande kompetenser har varit delaktiga under arbetet: Anna Roander, planarkitekt –Planavdelningen och Johan Björklind Möllegård, kommunekolog – Översiktlig planering.

Vid bedömningen av om genomförandet av en detaljplan ska antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen ge den eller de länsstyrelser, kommuner och andra myndigheter som berörs av detaljplanen tillfälle att yttra sig i enlighet med 6 § mkb-förordningen. Samråd har genomförts med Länsstyrelsen i Stockholms Län under november 2019. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning.

Kommunens bedömning i frågan om en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska, enligt 6 § mkb-förordningen, göras tillgängligt för allmänheten. Detta krav uppfylls genom att handlingen finns tillgänglig för allmänheten på kommunens webbsida samt i kommunhuset och Brohuset under samrådet för detaljplanen.

Referenser

Boverket (2006). Miljöbedömningar för planer enligt plan- och bygglagen – en vägledning. Boverket.

Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar (SFS 2014:24)

Kulturmiljölagen (1988:950) (SFS 2014:694)

Jordabalk (1970:994) (SFS 2015:419)

Miljöbalken (1998:808) (SFS 2014:713)

Naturvårdsverket (2009). Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program. Utgåva 1. Naturvårdsverket.

NFS 2009:1. Naturvårdsverkets allmänna råd om miljöbedömningar av planer och program [till 6 kap. miljöbalken samt förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar]. Naturvårdsverkets författningssamling.

Plan- och bygglagen (2010:900) (SFS 2014:477)

Proposition 2003/04:116